

A POLGÁR

A DEMOKRATA-LIBERÁLIS POLGÁRSÁG LAPJA

Előfizetési ára:

Egy évre 240.000 korona
Félévre 120.000 korona
Negyedévre 60.000 korona

Főmunkatárs:

VÁZSONYI VILMOS

Felelős szerkesztő: CSERGŐ HUGÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Budapest, VII. ker., Aréna út 80. sz.

Telefón: József 55—71

Megjelenik minden szombaton

Marton Gyula

Gyönyörű üzletére örökre legördítettek a redőnyt. Pénze, amit jóidőkben ősei garmadába gyűjtöttek, elfogyott. Szegényen, kifosztottan kellett idő-nap előtt sírba szállnia.

Ez a sorsa, annyi kereskedőnek a sorsa jutott ki Marton Gyulának is, a budapesti kereskedelmi és iparkamara tragikus vezetője alelnökének.

Ravatalát fájdalmas érzéssel állították körül barátai, pályatársai. Emlékének megható szavakkal áldoztak Bittner és Rausch. Az előbbi vele együtt elnökölt egy cikluson keresztül a kamarában. Az utóbbi, mint a Baross Szövetség elnöke a temetésen méltatta elhunyt elnöktársának kitűnő tulajdonságait. Mi is résztvevően hajtjuk meg Marton Gyula előtt az OMKE lobogóját. Kár ezért a tisztességes emberért. Kár ezért a tisztességes boltért, melynek ez az elköltözött pályatárs volt az utolsó gazdája. Kár azért a sok fáradozásért, nemes műzülésért, amellyel édesapja, Marton Alajos felvirágoztatta mintaszertű, finom üzletét a Koronaherceg utcában. Kár azért a lelkes fellobbanásért, amellyel Marton Gyula új erkölcsi irányt akart szabni a magyar kereskedelem számára. Kár, kár! S amikor Rausch Aladár elhallgatott, a Pompes funéres emberei megragadták Marton kihült testét, önkéntelenül arra gondolunk: mily keserű végzet ez a magyarnak, mikor a nagy háborúban le-törték, megtiporták még az egyes foglalkozási ágak is darabokra szakadtak. Ahelyett, hogy közös táborban együtt küzdöttek volna botor, céltévesztett és gyűlölködő kormányzatú intézkedések ellen: saját társaik ellen futták meg a harci riadót. Sürgős volt nekik megválasztani Hoyos-Wenckheim grófot a fajmagyar kereskedők táborának az élére. (Hol van ma Hoyos-Wenckheim gróf? Valószínűleg álmában se jut többé eszébe ez a rövid szereplése.) Rausch lett az al-majd a fővezér. A titkár: Gazda György buzgón jár-ék egyik előljárásságról a másik előljárásságra s ha ő vétőt mond, akkor bizony hiába próbál bárki is ipar-egyenledélyt szerezni.

Valóságos purgatórium volt ez, amely itt a földön kezdődött meg. Most mindez elmúlt s a természet rendje szerint hamar feledésbe is merül. Pár év múlva az emberek nem fognak többé visszaemlékezni ezekre az utolsó szomorú eszten-dőkre, hanem frissen, ragyogó mázban állt majd ő előttük választékos műzlésű remek portékáival a régi szép Marton-bolt, ahol a két főnök az őszhajú mosoly-gós Marton bácsi meg az ő szeretetre-méltó Gyula fia köszönt rá a vevőre.

Az IOKSZ akarja ellátni vidéken a kiskereskedelmi hitelt?

Az OMKE igazgatósága csütörtökön délután Vértés Emil, az OMKE alelnökének elnöklété alatt ülést tartott. Az elnök a napirend előtt bejelentette, hogy ma Manillából távirati hír érkezett Sándor Pál megérkezetről. Az OMKE elnöke jó egészségben hagyta el a hátsóindiai szigeteket, s útban van Hongkong felé. Majd Vértés Emil elnök meleg szavakkal emlékezett meg az elhunyt Marton Gyuláról, a Budapesti Kamara volt alelnökéről, a Nemzetközi Vásár ügyvezető-alelnökéről, továbbá Birkovits A. D.-ről, a magyar ügynöki karnak most elhunyt, egyik legrégebbi tagjáról.

Balkányi Kálmán igazgató tette meg ezután jelntését. Javaslatára

az igazgatósági ülés elhatározta, hogy az OMKE közgyűlését május 1-én fogják megtartani, a Nemzetközi Vásár idején, s mint a múlt esztendőben, úgy az idén is, az OMKE közgyűlésén résztvevők a Nemzetközi Vásárt együttesen meg fogják tekinteni.

Bejelentette ezután, hogy a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara 75 éves fennállása alkalmából rendezett jubiláris közgyűlést április 12-én fogja megtartani. Ezen a közgyűlésen az OMKE küldöttségileg fogja magát képviseltetni. Az igazgatóság melegen üdvözölte a jelenlévő Szávay Gyula kamarai főtitkár, a Kamara jubiláris történetének megírása alkalmából.

Ezután az OMKE igazgatója szó-vette a földművelésügyi miniszternek legutóbbi nyilatkozatát a termés értékesítés tárgyában. A kereskedelem a legnagyobb elismeréssel méltányolja azt a buzgó igyekezetet, amellyel a földművelésügyi kormány a magyar mezőgazdaság ügyeit szolgálja és testvéri szeretettel üdvözi a földművelésügyi minisztert a tenyészállatvásárnak az ország határain is túlmenő jelentőségű nagy sikere alkalmából.

Nem hagyhatja azonban szó nélkül a földművelésügyi miniszternek az értékesítő szövetkezetekre vonatkozó álláspontját.

Mayer János eszerint azért kénytelen szövetkezeteket alakítani, mert a periferiákon a kereskedők nem teljesítik

hivatásukat és nem vásárolják meg a terményeket megfelelő árban. Abból, hogy a miniszter példája szerint 62 km-nyire a vasutól fekvő községekben nem tudják az egyes gazdák 5-6 q súlyú terményüket olyan árban eladni, mint a tőzsdei jegyzés, abból még nem lehet következtetni arra, hogy a kereskedők lelketlen kapzsisága akarná ki-uzsorázni a termelőt, inkább ott kell a nyitját keresni, hogy rosszak az utaink s ennek következtében a termelés nem lukratív, hiányzanak azonban még egyelőre az adatok arra vonatkozólag, hogy

a búsás támogatásban részesülő szövetkezetek éppen ezekben az Isten háta mögött lévő falvakban vásárolnak búzát és nem inkább a nagyobb városokban csinálnak állami pénzen konkurenciát a kereskedőknek.

Az IOKSZ egyik vezető embere éppen a napokban fektítette be a kereskedelmi a főváros közgyűlésén, hogy annál Krisztálytisztásban tündöklőjön a szövetkezeteknek erkölcsi tőkélye.

Ez az egyoldalú és elfogult beállítás megokolja azt, miért nem tud belenyugodni a kereskedelem abba, hogy a vidék hitelezését az IOKSZ-ra bízzák.

Lajta Rezső hangsúlyozza, hogy különbséget kell tenni a termelő és értékesítő szövetkezetek között. Az OMKE nem foglalt soha állást azok ellen a termelő szövetkezetek ellen, amelyben a kisemberek tömörültek. Viszont joggal kifogásolhatja a kereskedelem, ha az IOKSZ üzleteket is alakít, legutóbb ruhaüzletet nyitott a fővárosban, ahol már régebben posztóüzlete is működik.

Vértés Emil alelnök javaslatára az igazgatóság egyhangúlag állást foglalt a nyári időszakos bevezetése mellett és kimondotta, hogy csatlakozik a nyári időszakos bevezetésére meginduló mozgalomhoz. Ezután az igazgatóság

az OMKE-ben működő érdekképviseleti panasziroda

jelentése alapján megállapította, hogy a boltberek egyeztetése és a szabadforgalomra való átmenet zavarainak enyhítése az esetek egy részénél sikerrel járt.

A ZSAKKÉRDÉS ÉS MEZŐGAZDASÁGI EXPORTUNK

A férfiruhakereskedők a szabott árak mellett

**Megkezdődött a szakmák felvonulása a szabott árak
mielőbbi életbeléptetéséért**

Még a legutóbbi vitaestély alkalmával, amelyet az OMKE-nak a szabott árak propagálására kiküldött bizottsága rendezett, kifejezésre jutott az a meggyőződés, hogy a szabott árak népszerűsítése érdekében, többek között, az egyes szakmáknak külön állásfoglalása volna kívánatos. A felmerült eszmét legutóbb már követte a megvalósulás. A fővárosi férfiruha-szakma vezető személyiségei ugyanis immár elérkezettnek látták az időt arra, hogy a szabott árak mozgalomával kapcsolatosan a szakma speciális kívánságát felszínre juttassák, illetve a mozgalom célhoz segítése érdekében lépéseket tegyenek. Ennek az elhatározásnak megfelelően e hó 28-án este, az OMKE üléstermében, rendkívül népes értekezletre gyűltek egybe a fővárosi férfiruhakereskedő szakma számottevő tényezői.

Az értekezletet **Platschek Vilmos** magvas elnöki előadása nyitotta meg, melyben utalt a szabott árak érdekében megindított mozgalom eddigi multjára, a mozgalom nagy jelentőségére, s a megjelentek állásfoglalását kérte a szakmát illető mozgalom minél eredményesebb lefolytatása végett.

Dr. **Balkányi Kálmán**, az OMKE ügyvezető-igazgatója, üdvözölte **Platschek Vilmost**, valamint a megjelenteket és köszönetét tolmácsolta az OMKE nevében a szabott árakra irányuló mozgalomnak a szakma részéről történt felkarolásáért, s hangsúlyozta annak a ténynek a nagyfokú jelentőségét, hogy éppen a konfekciós szakma kezdi megmost a szakmák ezirányú állásfoglalását, holott éppen ezzel a szakmával szemben nyilvánultak meg a leggeszimistikusabb várakozások a szabott árak szisztemáját illetően.

A megindult vita során mindenekelőtt tisztázni igyekeztek azt a kérdést, hogy a szabott árak mellett mennyiben lehet helye a néhány százalékos rablatnak. **Kosály Győző** a szigorú szabott árak jelentőségét hangsúlyozta, míg **Platschek Vilmos** utalt arra, hogy egyes szabott árakkal dolgozó cégek bizonyos esetben 8-10 százalékos engedélyt is adnak. **Koch Mór** rámutatott arra, hogy a favorizálni kívánt vevőtől egyszerűen mingyárt kevesebbet kell kérni az áruért, s ezzel elesik minden alku lehetőségétől.

Dr. **Balkányi Kálmán** igazgató mindezekkel szemben hangsúlyozta, hogy

a szabott árak kérdésében mindenképpen élni alapra kell helyezkedni.

A kereskedőnek joga van kisebb árért is odaadni az áruját, de a már egyszer szabott árból nem lehet engedni.

Fehér Miksa, **Koch Mór**, **Reisz Mór**, **Réti Marcell**, **Schnur Henrik**, **Pressburger Vilmos** és mások hozzászólásai után az értekezlet arra az elhatározásra jutott, hogy a szakmát elsősorban meg fogják tisztítani a mostani, a szolid kereskedő fogalmával össze nem férő üzleti szokásoktól, így elsősorban lépéseket fognak eszközölni az üzletekbe való

behívogatás mindíg itt-ott előforduló visszasságának a megakadályozására és ezután teljes erővel rajta lesznek, hogy a szabott árak rendszere a szakma minél nagyobb részében alkalmazásra találjon.

A továbbiak során **Kosály Győző** indítványt nyújtott be arra nézve, hogy az OMKE minél előbb írjon át a Kamarához megfelelő szabott árakat jelző táblácskák kibocsátására. Az indítványt az értekezlet egyhangúan magáévá tette.

Gonda Hugó előadása Kispesten

Kispesten, dr. **Válya Gyula** polgármester elnöklésével tevékenyen működik a népiszkolán kívüli önművelődési egyesület, amely jelentős kulturális hivatást teljesít. Az egyesület előadás-sorozatokat keretében a művelődés legkülönbözőbb problémáiról ad oktató tájékoztatást hálás és nagyszámú hallgatójának. Ilyen előadás megtartására kérte fel Egyesülésünket is dr. **Válya** polgármester és Egyesülésünk igazgatósági tagja, **Gonda Hugó**, szívesen vállalta ezt a feladatot. Előadását március hó 27-én „Mit kell tudnia a kereskedőnek” cím alatt tartotta meg a kispesti városháza tanástermében. Kereskedők, iparosok, a hivatalos világ és a társadalmi élet képviselői nagy számban hallgatták **Gonda Hugó** mindvégig érdekes előadását.

A hallgatóságban ott láttuk többek között **Skultéty Rezső** városi tanácsnokot, **Reznicek Imre** p. tanácsost, **Gyulai István** polg. isk. igazgatót, a népművelési bizottság elnökét, **Herskóvíts József** kamarai tagot, dr. **Potoczky Károly** városi jegyzőt, dr. **Brügler Bertalan**, **Neumann Lajost** és **Sándor Béla**t, az OMKE fogalmazóját.

Nincs énnekem
semmi bajom
Ha **Palma**
van a sarkamon
Vigan járóm a világot
Nem
ismerek fáradságot

A zsákkérdés évek óta nem tud lekerülni a napirendről. Annak következtében, hogy a zsákok vámját igen magasra emelték és azokat a könnyítésekkel, amelyek a multban érvényen voltak, megszüntették, a mezőgazdasági termelés részére megnehezítettek az értékesítés lehetőségei. Ebben az ügyben megkérdeztük **Mauthner Alfréd**ot, a magyar magkereskedeleim vezéregyéniségét, aki az OMKE tudósítójának a következtetést mondta:

— Ha ezt a problémát a kellő szemszögből akarjuk megvizsgálni: szemügyre kell vennünk mezőgazdaságunk mai helyzetét. Ezt nem lehet a legrözsáksabbnak nevezni. A szomszédos országoknak tőlünk való elzárkózása rendkívül megnehezíti az agrártermékek értékesítését. Mezőgazdaságunk ekkadósodása hovatovább ijesztő mértéket ölt. Ezeknek a terheknek még a kamatszolgáltatás is nehéz megkeresni. A gazdaságoknak a kellő felszerelése horribilis pénzbe kerül. Az agrártermények ára vagy egyáltalában nem emelkedett, vagy jelentéktelenül emelkedett a békebeli viszonyokhoz képest. Ezzel szemben az ipartermények ára aránytalanul magasabb. Hogy ezek a körülmények mind együttvéve igen súlyos helyzetet idéznek elő: azt érzé az országban mindenki.

Ilyen körülmények között olyan költésigetekre is nagyobb gondot kell fordítani, amit a régi, jó időkben elhanyagolhattak az ember. Amikor a legnagyobb erőfeszítéssel tudja az ember az egyes vagón lucernamagnak elfogadható árát a külföldön elérni, akkor nem lehet könnyedén vállalt vonni a felet, hogy abban a vagónban elszállított áru zsákja 3 millióba vagy 2 millióba kerül-e. Ez a különbség az áru értékének 3%-át vagy annál is többet teszi ki.

Ezeknek a megfontolása tette aktuálissá azt a feladatot, hogy gazda és kereskedő az új kampány előtt kellő időben figyelembe vegye a zsákok körül felforgó visszasságokat. Első dolog a vámok magassága. Ezek a vámok már az új zsákokra nézve is meglehetősen magasak, de hogy a használt zsákokért ugyanilyen magas vámot kelljen fizetni, vagyis az áru értékének körülbelül a felét: ez végeredményben a termelés értékesítésének megátalását jelenti.

A zsákgazdálkodás rendszerének megszüntetése a cikke exportálásánál rendkívül megnehezíti. Eppen azokra a terményekre nézve (repece, napraforgó, köles, fókmag), amelyek a mai exportorknál rendkívül fontosak. Érthetőnek tartjuk, hogy a gyáripár szeretének az új zsákokat minél nagyobb mértékben forgalomba hozni, de a mezőgazdasági termelésünk és kereskedelmünk nincsen olyan kedvező helyzetben, hogy a folytonos új zsákok vásárlásának a luxusát megengedné. Ezeket a kérdéseket kellő időben kell napirendre tűzni, hogy annak helyes megoldásával a mezőgazdasági termelés értékesítését megkönnyíthesse.

Laptulajdonos: **Vázsonyi János**
Felölös szerkesztő: **Csergő Hugó**

Üzemvezető: **Puskás István**.